

ریخت شناسی گنبد در مسجد شیخ لطف الله

شیرین بابائیان^{۱*}، فاطمه آهنی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد فومن- شفت ، shirin.babaeian@yahoo.com

۲- عضو هیات علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد فومن - شفت ، n.ahani81@gmail.com

چکیده

مسجد به عنوان قلب تپنده شهرهای اسلامی ، نقشی اساسی را در شکل دهی و افزایش خوانایی فضاهای شهری و سلسله مراتب آنها ایفا می نماید. یکی از مهم ترین بخش های سازه ای در بناهای مساجد ایران که بر شکل گیری معماری و همچنین منظر شهری تاثیر به سزایی دارد، بخش پوشش، به ویژه گنبدها می باشد. در این میان مسجد شیخ لطف الله، به عنوان یکی از زیباترین آثار معماری ایران از جایگاه ویژه ای برخوردار است. در این مقاله با استفاده از روش تحقیق توصیفی- تحلیلی و با بهره گیری از ابزار کتابخانه ای به تجزیه و تحلیل موضوع ، معرفی گونه شناسی ، پیشینه ساخت گنبد در ایران و همچنین به بررسی جایگاه آن در معماری ایرانی پرداخته وبه عنوان نمونه موردی گنبد مسجد شیخ لطف الله مورد بررسی قرار گرفته شد. این مسجد به وسیله معمار بزرگ محمدرضا اصفهانی در بین سال های ۱۰۱۲ - ۱۰۲۸ هجری در میدان نقش جهان اصفهان ساخته شد، گنبد مسجد بر روی یک کاربرندی ساده و یک اربانه ساخته شده است، نگاره های زیر گنبد، ترنج کنگری و ترنج در هم هستند ، به گفته بسیاری از پژوهشگران معماری ایرانی و معماران معاصر، تأثیرگذاری بی نظیر این مسجد غیرقابل انکار است. به عقیدهٔ پوپ، گنبدخانهٔ مسجد شیخ لطف الله نمایانگر تکامل نهایی طرح گنبد بر روی مربع است.

واژه‌های کلیدی: ریخت شناسی، گنبد، مسجد شیخ لطف الله ، معماری سنتی ایران